

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Vita Et Institvto S. Ignatii Societatis Iesv Fvndatoris. Libri Qvinque

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1665

XLVII. Pradictiones de ortu, Spiritu, & operibus Societatis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10840

rum vocare Societatis Patrem idque propensius quod paternus illius erga nos animus haudquaquam cum illo interit, sed in stirpis illius principes transfusus cernitur, loquiturque magnificentia operum ab Alexandro & Odoardo Cardinalibus Romae positorum; ab ducibus vero Alexandro in Belgio, & Rainuccio in sua dictione. Secundam eiusdem beneficij gratiam debet Societas Illustrissima domui Contarenæ; scribens enim ad Petrum (cuius ante mentio facta est) vir sanctus, de Cardinali Contareno (rei, inquit, huius à nobis tantoperè expetita factorem ubique se præbuit) & hæc licet obiter dicta sint, ut quorum æternis erga nos meritis, futuri sumus æternum impares, iis loco æternæ gratiæ, æternam debiti confessionem rependamus.

Hæsitavi diu esse hæc indicaturus saltem diuina oracula, & prædictiones quibus Societatis ortum, instituta, labores, & fructus laborum Deus monstrauerat. Hæc enim cum laudis plurimum habeant, verebar ne minus historicum viderer agere, quam ostentatorem, à quo certè tam longè abhorreo, ut nec propterea velim apicem pingere. Attamen si Deo placitum, suam quoque hanc inter alios Ordines, minimam Societatem hac luce ornare, per me licet, habeat sanè quod Dei munere, ac iure suum est. Porro Deum, & religionum, & eorum à quibus fundandæ, futuros natales, cursusque operum præmonstrasse ex somnio clarum est, quo doctus est Honorius Pontifex SS. Dominici, & Francisci quas deinde probauit familias, quanto essent Ecclesiæ firmamento futuræ. Illa Romualdi in cælum scala, & scandentes in veste candida Monachi; illi S. Norberto circum Christi caput de cruce pendens, spectabiles radij, & peregre ad illum vndique confluentes; stella septem, Brunonis, & comitum S. Hugoni Episcopo prodromæ indices, aliaque eiusmodi non pauca, hæc idem loquuntur; ut non sit ita mirum Societatis nomen, institutum, occupationes, si tanto ante Deus ostenderit. Imprimis Rainolda de Arnemio, virtutis heroicæ femina magnique in Belgio nominis, anno 1534. quo Ignatius ad montem Martyrum prima illa edebat Societatis præludia, Petro Canisio tunc admodum iuueni, prædixit Religionem Iesu complexurum, quam breui excitaturus esset Deus, publico quidem omnium, at peculiari Germaniæ bono: præter hanc Mediolani Angela Panigarola in S. Marthæ monialis, multis ante Societatem annis, de illa vaticinata est, ac de rebus tum alibi, tum Mediolani ab ea gerendis. Sed vtrumque quod nunc est notasse sufficiat, suis quas Romæ in tabulario habemus literis opportunius explicandum: vnum tamen neque hic differam, nec ita obiter perstringam quod in posteriori Asiæ parte scribenda memini, & ex veteribus Ordinis monumentis (qui Trinitatis sanctæ nomine captiuorum Redemptionem profitetur) haud pridem ad me transmissum est, cum id ex Tabulario Conimbricensis cœnobij, F. Ioannes de Figueras, totius fere orbis lustrator, magna fide in sui Ordinis historiam transtulisset. Quo igitur anno in hanc lucem venit Xauerus, postea Indorum Apostolus, eodem illic necatus est Petrus de Couillanis vel ut

XLVII.

*Prædictiones
de ortu, Spiritu
ritu, & operibus Socie-
tatis.*

alij vocant, Cuibianus nempè 1497. Olyssiponenſis hic olim prior, tum Vasco Gamæ celebratiſſimo illi Orientalium Indiæ exploratori & debellatori, à confessionibus, & comes nauigationis extiterat, cum vero à Barbaris, Chriſti quam prædicabat execrantibus fidem confoderetur telis (quod eius anni Iulij VII. accidit) [in hæc verba prorupit (reddo enim hęc ipſa Hiſtorici verba) Breuiter nouus Ordo excitabitur in Eccleſia Dei, Clericorum ſub nomine Ieſu, vnusque ex illis primæuis patribus, diuino ductus Spiritu in remotiſſimam Indiæ Orientalis regionem penetrabit, maximamque partem illius, eiusque diuini eloquij prædicatione fidem orthodoxam amplectetur] ſic ille & ab Xauerio gerenda, & Societatem ab Ignatio ſexenni tunc puero fundandam vaticinio eodem prænunciatus, ſed hæc de priina, & rudî Societatis origine. Iam pono de progreſſu ipſius quod ex S. Teresia accepit, qui ab confessionibus illi fuit, quodque in ſanctæ legitur manu ſcriptis, Societatis etiam nomine expreſſo, audiuit igitur concepta hæc à Chriſto verba [ſi ſcias iſti quanto futuri ſint Eccleſiæ adiumento, neceſſariis, & periculofis illius temporibus] alijs futuros, in Dei honorem Societatis progreſſus didicit, roburque in fidei promulgatione, ac defenſione eximium: præſertim dum ſemel animo ſuauiſſimè, vt ſcribit ac placidiſſimè collecto, cinctaque beatis mentibus & Deo proxima, pro eius Eccleſia precaretur; tunc enim de aliquot viris inſignibus, & de Societate ſimul vniuerſa, ait ſe magna quædam contuitam, inter quæ illud eſt, quod vidit in ecclø ſapius Ignatij filios vexilla candida geſtantes, & alia non minus admiranda. [Quare, ſubdit illa, magnam habet apud me hic ordo venerationem, egi diu cum Religioſis illius, talisque comperi, quales mihi deſcripti fuerant; quæ verba, & quicquid præterea de Societate perhonorificum S. Teresia conſignarat, ex vulgata quadam editone eratum eſt, qua cauſa, manue incertum; verum integrè habetur in eius autographis quæ bibliotheca regia Eſcurialis S. Laurentij aſſeruat, ex quibus fideliter exſcriptum manu, & iuridicè ab ſcriba publico, oculatiſque teſtibus retractatum, ad nos tandem peruenit, nobiliſſimi viri vltronea liberalitate, Si quid tamen honoris, Societati ablatum fuerat, id illi certius, & luculentius, tam euidentis plagij damnatione publica repoſuere filij tantæ Matris, Romæ anno 1650. congregati, quam ab ipſis acceptam pro æterno monumento beneuolentiæ ſanctiſſimi Ordinis in Societatem hic ſtatuerent placuit, *Accepimus*, inquit, *Scripta S. Matris noſtræ Teresia edita eſſe truncata quoad illa omnia quæ ſpectant Societatem Ieſu, ita vt cum & in manuſcriptis codicibus plerisque, & in plerisque exemplaribus pridem editis, ac in ipſomet S. Matris contextu Originali, omnia illa quæ notantur in libro cui titulus (Gloria S. Ignatij) exarata inueniantur, tamen in ea editione de qua dictum eſt omnia fuerint erasa. Hanc infidelitatem editionis, non tam Societati Ieſu, quam ſanctæ Matri iniurioſam, omnino improbamus, & à nobis non eſſe profectam teſtamur: quin imo ſi quis ex Ordine noſtro deprehenderetur tale quid amiſiſſe, aut fieri curaſſe, impunitum non debere eſſe decernimus.*

Ipsam

Ipsam quoque editionem truncatam in usum nostrorum esse prohibemus. Propositionem hanc capitulo nostro Generali propositam, & per acclamationem omnium approbatam testamur. Die 16. May 1650. F. Franciscus à SS. Sacramento Præpositus Generalis. Addo & tertiam vitæ sanctissimæ Virginem, Magdalenam de Pazzis Florentinam, quæ tametsi magis ad probandum Societatis Spiritum faciat, quàm prænotionem futurorum, ad utrumque tamen hic mihi conferet, in gloriam S. Fundatoris ex quo Spiritum hausit Societas. Reddo toridem verbis quæ inter visa ipsius leguntur eo libro qui de illis Florentiæ habetur in cœnobio Angelorum, provt ad me fide publica venerunt. [Die 26. Decemb. anno 1599. S. Stephani Festo, Beata extasim passâ est, viditque Deum S. Ioannis Euangelistæ tantoperè animâ delectari, vt quodammodo præter illum, nemo esse in cœlo videretur, quod idem præstabat animæ B. Ignatij Societatis Iesu fundatoris, de quo agens ait: idem est S. Ioannis cum Ignatij Spiritu, amborum enim fuit scopus hic, & finis; amor, & charitas in Deum, & proximum. Amore atque charitate ad Deum homines trahebant [tum addit,] nullius felicior in terris nunc viget quam Ignatij Spiritus, eius enim filij in regendis animis contendunt potissimum vt sciant, Deo quantoperè placeat, interiorem excolere hominem & interioribus exercitiis se dare, his enim efficitur, vt ardua, & difficilia, facile obeantur, nam virtus interior, lumen animo infundit, ex quo nascitur is amor quo amara omnia dulcescunt. Videbat præterea Ignatij filios, quoties in tertis, hoc modo cum proximis agerent, toties illam instaurare, quam ex Ignatij anima, Deus percipit voluptatem] his posset adiungi quod multi ex vaticiniis antiquis de Societate interpretati sunt, qualia sunt passim apud Abbatem Ioachimum, qui anno circiter 1200. scribebat: in iis Ordinem describit [in Iesu, inquit, designatum, qui sexta ætate Ecclesiæ florebit, hoc est in ipso mundi fine hæc autem præceteris, spiritualis futurus est, & Deo carus. Diligétque hunc Deus vt Beniaminum suum Iacob quod illum in sua senectute genuerit] alibi vero prodibunt ait, in Ecclesia doctores, & prædicatores, qui carnales figent, & terrenos hominum animos omni genere plagatum, suisque studiis, superba & tumida magisteria silentio damnabunt: & benè ac merito Melchiæ filius Ieremias dicitur, nam venturus hic Ordo, in summi Pontificis obedientia recumbet] sed prætermisissis pluribus, quorum quæ pertinent ad Indos conuertendos tum Asiaticos tum Americanos suis locis reddentur, id solum ad vltimum referam quod Apostolicus plane vir sanctus Vincentius Ferrariensis prænucciasse de Societate ab sapientibus putatur; imo quoniam eius verba tam sublimem ostentant virtutis, ac meriti gradum, vt nulla vnquam modestia religiosæ familiæ, illa sibi audeat arrogare, hæc mihi fat fuerit, ex breui vnus, de decem Ignatij sociis, Rodericij historia referre, sensisse communiter homines S. Vincentium diuinitus afflatum tam heroico caractere voluisse Societatem describere. Nullum inquit Rodericius, queritandi ex nobis finem complures faciebant iñe essemus quos

S. Vincentius vaticinatus fuerat venturos: Euangelicos homines Societatis sanctissimæ, fidei studio, omnique alia virtute præstantes: quid porro scripsit S. Vincentius, nostrum aut legerat aut didicerat nemo, nec suppetebat quid responderemus, nisi risu qualita eludendo, eratque somnio simile, tam excelsa oracula posse in nos conferti, cum essent Patres *non alta sapientes, sed humilibus consentientes*. Annis hinc aliquot in Lusitania Ioannes Soares ex Ordine S. Augustini Conimbricensis Episcopus legendum mihi porrexit, illum S. Vincentij textum quem putabat omnino intelligi de Societate voluisse. Fecisset Deus tales vita essemus, vt possent tam grandia in nos conuenire; altior est diuiniorque virtus Euangelicis illis hominibus ab eo attributa, quàm vt de se à quoquam vel de suis, modestè possit explicari, sunt enim illa quæ dico grandia quibus illos depingit, paupertas Spiritus; puritas cordis; contemptus sui; mutua charitas omni ex parte absoluta. Præter Iesum nec loqui, nec posse quicquam cogitare; nec oblectari alio quam Iesu Crucifixo. Mundum seque ipsum negligere, ad beatam immortalitatem perpetuare suspiria, eiusque desiderio, ferre horæ vltimæ moras impatientius. De se oro quis tam magnificè sentiat? subiungit merito vir sanctus, suos tunc excitans ad conditionem istorum, quos vocat Euangelicos homines, æstimandam, *hæc imaginatio ducet te plusquam credi potest in quoddam desiderium aduentus illorum temporis*. Hæc Rodericius. At dicere liceat, quisquis vitam illorum decem in quibus tora, suo in ortu fuit Societas (de iis tantummodo nunc loqui iuuat) illorum, in quâ Patrum vitam quisquis fuerit contemplatus, præsertim fatebitur quantacūque fuerint decora, quæ concionator Sanctus de illis vaticinatus est, Euangelicis hominibus; nullam partem eorum ab iis partibus abfuisse, fuere siquidem sic omnium pauperes, vt præter se & crucem (quod de quibusdam Nazianzenus dixit) possiderent nihil, sui quàm etiam ne possessores quidem; adeo solemne iis fuit nec vitæ parcere, vbi Deus, & animæ, & deuota Christi Vicario obedientia posceret. Hinc longinqua, & periculosa in Asiam, Africam, & semotos per Europam tractus itinera; Hinc sæuæ quas illic portulare insectationes, & laborum molestiæ, voluntariis adiunctæ pœnis, & vitæ ærumnosissimæ: fuere in magnis scientiæ opibus, simplissimi candoris, qui cum singulari affabilitate, & innocentia coniunctus eorum aliquos Angelorum nomine ornauit. Humiles præterea æstimatores sui, & ab iis ad eum alieni quæ honorem, & fastum olerent, vt Lainius, Iaius, Pascasius, Rodericius, Bobadilla, & præsidum infulas, & iis altiores, supremosque gradus, vi magna defugerint; fueritque ex quo auditum est, si quando ipsum pœniteret Ignatio socium fuisse, ea tantum de causa id futurum, si non valuisset dignitatem Ecclesiasticam ad quam vocabatur ab se excutere: ad hæc inuicem arctè colligati nodo mutui amoris, quo sociorum perpeffionibus, quam suis dolebant acerbius, quanquam diuerso natura ingenio, & nationibus orti mutuo infestis. Crucifixi vero absque vilo sine, ac modo amantes extra quem iis nec quicquam placere poterat,

poterat, nec mentem aut linguam occupare. Quare illius quoque Iesu dulcissimo nomine appellari optarunt; vnum iis & summum operapretium Iesu placuisse; quodius aliud caducum premium dedignatis, quæuis præterquam animarum, pro detrimento lucra ducentibus. Laborum denique pro Christo modum, suis cuique in illum affectus, non vires propria dictabant; non sensus imbecillitatis, sed desiderium Christi Iesu, regnis omnibus inferendi, eiusque amore omnia inflammandi. Ignatij vitam, annis maximè postremis, pro miraculo medici habuere, creditumque ignem quo flagrabat, diuini cultus promouendi vires illi dedisse, quas iam natura negauerat. Franciscus Xauerius post tot illustria in Oriente gesta, in aggressionem illius operis quod in conuersionem infidelium designarat, ingens, planèque Heroicum, animam efflauit. Faber illo quod vixit exiguum, præfuisse tantum gerendis videtur, longæui tamen, & gestis ad Dei gloriam insignes, tanto illum præ se admirantur, quanto illo diutius vivere, idemque de cæteris, sua quoque pro parte velut in transcurso dictum esto. Hæc enim postea singularibus exemplis, & testimoniis, historia series, tam enuleata dabit & probata, vt mihi potius vereri lubeat, ne res detriuisse scribendo arguar quam exaggerasse.

Iam intermissus r. rum ordo ad ea, nos reuocat quæ consecrata sunt post Societatem confirmatam, de qua Ignatius socios, fecit quamprimum certiores. Quod autem decerni constitutiones, & regulas necessario oporteret, vnusque ex ipsis eligi qui Societati præponeretur Generalis, quorum neutrum confici, nisi eorum suffragiis valebat; Romam illos acciuit sub initium maioris ieiunij anno 1541. Sed numero quatuor defuerunt, Xauerius enim, & Roderitius nauigaturi in Indiam in Lusitania iam erant, Vormatiæ Faber: Bobadilla circa Neapolim tam vtilem ponebat operam, vt à Pontifice illic harere iuberetur. Et in regulis quidem approbandis, qui aberant, aliorum se stare iudicio scripserunt, hi porro magna voluntate decretis ab Ignatio inhærendum dixere. Haud tamen sat firmum prius quicquam Ignatius habuit quam foret aliorum iudicio, consiliis, & approbatione sancitum. Et vero tunc primum Constitutionum rudiarum descripsit formam, & suas in partes distinxit, quibus addens paulatim, demum illas nobis quales habemus in patrimonium tradidit. De eligendo autem Præposito nullius suffragium defuit, præterquam Bobadillæ qui Neapolim missus, præscire non potuit se illic retinendum, vnde quod alij tres Lusitaniam & Germaniam petaturi, id ille scriptum non reliquit, nec de illo postea mittendo cogitauit. Cæteris in vrbe agentibus triduum indixit Ignatius ad communicandum cum Deo electionis negotium; allaturis deinde in schedula, electi nomen sigillo munitum; denique per aliud triduum precaturis Deum vt electionem faustam vellent, eamque de cælo confirmaret. Post quæ apertis schedis communi suffragio, tum absentium trium, tum quinque presentium Ignatius renuntiatus est Præpositus Generalis. Dabo hic eorum suffragia ex hispanico autographo latina, digna quæ à posteris legantur. *Ego*, inquit Xauerius, *Ego Franciscus*, dico & affirmo me nullo

XLVIII.

*Ignatius in
Societatis
Generalis
eligitur.*